

ORTO

odgovorni starši

Vodič po mobilni telefoniji za starše

s!mobil
Povej nekaj lepega

KAZALO

Pazljivo:
Pasti pri uporabi mobilnega telefona

Poučno:
Mobilni telefoni danes

Popularno:
Kako mladi uporabljajo mobilni telefon

Postopno:
Prvi trije koraki

Previdno:
Najpogostejše nevarnosti in zlorabe

Premišljeno:
Re.misli seznam za ORTO starše

Priročno:
ORTO nasveti

Sedem pomembnih točk za mirne starše in varne otroke

Poznavanje mobilne telefonije in uporabe mobilnega telefona je pomembno. Tako pomembno, da je ena sama beseda premalo. Vodiči po mobilni telefoniji za starše smo zato razdelili na sedem sklopov:

- **pazljivo** se bomo sprehodili mimo pasti pri uporabi mobilnega telefona,
- se **poučili** o tem, kaj se o uporabi mobilnega telefona lahko naučimo od svojega najstnika,
- pogledali, zakaj je mobilni telefon tako **popularen** med najstniki,
- se **postopno**, po korakih naučili približati otroku varno uporabo mobilnega telefona,
- se **previdno** dotaknili nevarnosti in zlorab,
- **premišljeno** spisali Re.misli seznam za ORTO starše in
- zaključili skrajno **priročno** – z ORTO nasveti, ki jih preprosto nalepite na hladilnik.

re.misli

www.simobil.si/re.misli

Simobilov klicni center: 080 40 40 40
E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortodgovornistarsi
Tiskano na okolju prijaznem papirju.

Pazljivo:

Pasti pri uporabi mobilnega telefona

Življenje brez mobilnega telefona si danes težko predstavljamo. Mobilna tehnologija nam je olajšala komunikacijo, z mobilnim telefonom smo dostopni skoraj kjerkoli in kadarkoli.

Čeprav mobilni telefoni povezujejo ljudi in prispevajo k ustvarjanju odnosov, pa lahko ob neustreznem nadzoru prihaja do zlorab.

Pazljivost pri uporabi mobilnih telefonov je pomembna, zlasti če so njihovi uporabniki otroci in mladostniki.

Si.mobil je podpisnik dveh prostovoljnih kodeksov o varnejši rabi mobilnih telefonov

za otroke in mladostnike – kodeksa Evropske komisije ter Samoregulacijskega kodeksa slovenskih mobilnih operaterjev. Na podlagi izkušenj z uporabniki smo v Si.mobilu pripravili več varnostnih mehanizmov, s katerimi želimo v kar največji meri omejiti možne zlorabe, prevare in potegavščine pri uporabi mobilnega telefona. Prav tako sodelujemo tudi v različnih iniciativah slovenske točke osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih telefonov SAFE-SI. (www.safe.si)

Pričujoči vodič po mobilni telefoniji je nastal v duhu Si.mobilove filozofije Re.misli.

Re.misli je naše povabilo k **ponovnemu razmisleku** o tem, **zakaj in kako bivamo**. Označuje našo zavezo k skrbi za dobrobit naravnega in družbenega okolja, v katerem poslujemo.

remisli

Narediti želimo več za varnost ORTO generacije pri uporabi mobilnih telefonov.

Vodič smo namenili vam, staršem.

Z njim vam želimo posredovati praktične informacije o tem, kako zaščititi svojega otroka pred morebitnimi zlorabami in nevarnostmi pri uporabi

mobilnega telefona in kako ustrezno ukrepati v primeru, če se taki nezaželeni primeri dejansko zgodijo.

Pravila pri uporabi mobilnega telefona predstavite dosledno in s spoštovanjem do otroka.

Pri tem ne pozabite, da ste starši njihov najboljši zgled, zato se jih držite tudi sami.

Re.mislimo skupaj

Vaše mnenje je nadvse pomembno. Če nam želite posredovati povratno informacijo ali nam zastaviti vprašanje, nas pokličite na brezplačno telefonsko številko 080 40 40 40, ali nam pišite na e-naslov info@simobil.si. Veseli bomo vašega odziva.

Poučno:

Mobilni telefoni danes

A SI NA FEJSU AL NA SPEJSU?
KAJ PA ČE SE NA ČETU DOŽIVA ZVEČER?

Mobilni telefoni že nekaj časa presegajo svojo osnovno nalogo zagotavljanja klicev. Razvili so se v napredne multimedijske naprave, ki nadomeščajo osebni računalnik, dlančnik, video predvajalnik in celo televizor. Vse to sedaj združuje en sam aparat – napredni mobilni telefon, s katerim dostopamo do interneta, elektronske pošte, mobilne televizije, video in glasbenih vsebin.

Mobilni telefoni postajajo tudi vse bolj priljubljeno plačilno sredstvo. Si.mobilovi uporabniki lahko uporabljamo storitev brezgotovinskega plačevanja z mobilnim telefonom Si.nakup in Moneta (www.simobil.si/moneta).

Sporočila SMS/MMS

Sporočilo SMS je kratko in jedrnatno besedilno sporočilo, omejeno na 160 znakov, ki ga pošiljate s svojim mobilnim telefonom.

Sporočilo MMS pa je večpredstavnostno oziroma multimedijsko sporočilo, ki ga prav tako pošiljate s svojim mobilnim telefonom. Sestavljeno je lahko iz kombinacije besedila, slike, videoposnetka in melodije.

Tehnologija Bluetooth

Tehnologija Bluetooth omogoča brezžično komunikacijo med elektronskimi napravami, kot so računalnik, tiskalnik, računalniška miška in mobilni telefon, na razdalji do nekaj

metrov. Posebnost tehnologije Bluetooth je, da samodejno zazna naprave v okolici in vzpostavi povezavo z njimi. V mobilni telefoniji se najpogosteje uporablja pri prostoročnem telefoniranju ali brezžičnem pošiljanju sporočil.

Mobilni internet

Mobilni internet lahko uporabljate na dva načina:

- s svojim prenosnim računalnikom z uporabo podatkovne kartice ali modema USB,
- ali s svojim mobilnim telefonom. Z njim lahko dostopate do družabnih spletnih skupnosti in klepetalnic ter do multimedijskega portala Vodafone live! in drugih spletnih portalov, prebirate elektronsko pošto ali posredujete fotografije, video ali glasbene vsebine. Naprednejši mobilni telefoni podpirajo UMTS/HSDPA tehnologijo in s tem višje hitrosti prenosa podatkov.

Svetujemo vam,
da se **seznanite**
z **osnovnimi**
naprednimi funkcijami
sodobnih mobilnih
telefonov, saj boste tako
lažje **sledili otrokovi**
uporabi mobilnega
telefona.

GPS

GPS je kratica za sistem globalnega določanja položaja (Global Positioning System). Njegov osnovni namen je prikaz točne lokacije, kjer je sprejemnik. Ker ima vse več mobilnih telefonov že vgrajen sistem GPS, lahko tudi ti služijo kot navigacijski pripomoček. Po sistemu GPS deluje tudi Si.mobilova storitev mobilne navigacije Si.navigator.

MP3

MP3 je digitalna oblika zapisa stisnjenih glasbenih datotek. Ker so datoteke stisnjene, so manjše velikosti in zato lažje prenosljive po internetu. Glasbene vsebine v obliki MP3 lahko najdete tudi na Si.mobilovem glasbenem portalu MUZIQ. (muziq.simobil.si)

Spletno klepetanje

(angleško Instant Messaging, Online Chat)

Spletne klepetalnice (na primer Windows Live Messenger,

Google Talk, BlackBerry Messenger in Skype) so zelo priljubljene med mladimi.

Omogočajo pisno ali govorno komunikacijo med uporabniki v realnem času. Mladi jih imajo radi, saj jim dajejo priložnosti za navezovanje stikov in spoznavanje novih ljudi. Z vidika varnosti pa velja opozoriti na to, da nekateri uporabljajo spletne klepetalnice prav zaradi anonimnosti, ki jo te zagotavljajo, oz. možnosti prevzema druge, izmišljene identitete. Skrita oz. izmišljena identiteta pa povečuje možnosti zlorab.

Družabne spletne skupnosti

(angleško Social Media)

Spletne strani, ki temeljijo na gradnji socialnih mrež, doživljajo nesluteno rast. Družabne spletne skupnosti so skupnosti, kjer se posamezniki povezujejo, delijo informacije in soustvarjajo vsebino prek spleta. V Sloveniji so trenutno najbolj priljubljene svetovne spletne skupnosti Facebook, MySpace,

Netlog ter slovenske spletne skupnosti ORTO, Frenki in flirt, Zmenkarije, Ona-on, Moj video in Vijavaja.

Vodafone live!

Vodafone live! je Si.mobilov mobilni multimedijiški portal. Štirje vsebinsko prilagojeni zavihki omogočajo hiter dostop do različnih vsebin: aktualnih ali zabavnih informacij, iger, glasbe, mobilnega interneta, elektronske pošte, spletnih skupnosti in klepetalnic. Portal vključuje tudi erotične vsebine, dostop do njih pa omejujemo glede na dopolnjeno starost uporabnika. (www.simobil.si/live)

MUZIQ

MUZIQ je Si.mobilov glasbeni portal. V sodelovanju z največjimi tujimi in domačimi glasbenimi založbami ponujamo bogat izbor glasbenih in video vsebin. (muziq.simobil.si)

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: 080 40 40 40
E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortoodgovornostars
Tiskano na okolju prijaznem papirju.

Popularno:

Kako mladi uporabljajo mobilni telefon

DEJ POFOTKI ME, OČI, PA TI FOTKO
POŠLJEM PO MAILU!

Mladi so intenzivni uporabniki mobilne telefonije. Danes ima 9 od 10 slovenskih najstnikov, starih med 13 in 17 let, svoj mobilni telefon. Mobilni telefon jim predstavlja osnovno sredstvo komunikacije, hkrati pa jim zaradi svoje intimne narave daje občutek varnosti in povezanosti.

Mladi uporabljajo mobilni telefon, ker:

- So z njim v stiku s prijatelji.
- Se radi fotografirajo in snemajo.
- Radi pošiljajo sporočila SMS in MMS.
- Iščejo poznanstva v spletnih klepetalnicah.
- Obiskujejo družabne spletne skupnosti in so tako neprestano v stiku s svojimi prijatelji.
- Radi brskajo po internetu.
- Lahko z mobilnim telefonom pregledujejo elektronsko pošto kjerkoli in kadarkoli.
- Radi igrajo igrice.
- Radi shranjujejo melodije, video vsebine in ozadja za mobilni telefon.
- Uporabljajo storitve na multimedijem Si.mobilovem portalu Vodafone live!.

Postopno:

Prvi trije koraki

Preden začne vaš najstnik uporabljati mobilni telefon, vam priporočamo, da opravite naslednje tri korake:

1 Pogovorite se z otrokom

Otroka pri uporabi mobilnega telefona ne moremo neprestano nadzorovati. Tako kot ne moremo neprestano nadzorovati svojega mobilnega telefona. Prav lahko se zgodi, da ga uporabi otrok ali mladostnik in z njim dostopa do vsebin, ki so sicer v njegovem telefonu zaradi starostne omejitve vnaprej zaklenjene. Zato je pomembno, da se z otrokom pogovorite o varni in odgovorni rabi mobilnega telefona.

remisli

Skupaj z otrokom vzpostavite **osnovna pravila** uporabe mobilnega telefona:

- Otrok naj nikoli **ne odgovarja na neznani klic ali zlonamerno sporočilo SMS**. Če se tovrstni stiki ponovijo večkrat zapored, naj otrok enostavno izklopi mobilni telefon. Nadlegovanje prijavit v Si.mobilov klicni center na številko 080 40 40 40.
- Da bi preprečili morebitne zlorabe, naj otrok v javnosti nikoli ne pusti svojega mobilnega telefona brez nadzora. Mobilni telefon vsebuje veliko osebnih podatkov. Obenem ne pozabite, da je mobilni telefon lahko tudi denarnica.
- **Osebnih podatkov**, kot so telefonska številka, koda PIN, ime, naslov bivališča in starost, naj otrok **ne posreduje neznancem** ali vpisuje v spletne obrazce ter lističe za nagradne igre.
- Otroka opozorite, naj bo previden pri posredovanju osebnih podatkov in telefonskih številk svojim prijateljev.
- Če otrok sodeluje v spletnih klepetalnicah, naj vedno uporablja **vzdevek**, ki ni v nikakršni povezavi z njegovim imenom ali priimkom.
- **Skupaj omejite porabo**. Dogovorite se, kolikšen je lahko najvišji mesečni strošek.
- Otroka posebej opozorite na **stroške gostovanja v tujini**.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: **080 40 40 40**
E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortoodgovornistarsi

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

090? BOOORING!

2 Nastavite otrokov telefon

Previdnost ni nikoli odveč. Vsekakor je lažje, ceneje in manj stresno preprečevati neprijetne situacije ter zlorabe, kot jih reševati. Zato vam priporočamo, da otrokov mobilni telefon predhodno pripravite.

Koda PIN

Osnovni zaščiti pred zlorabo telefonskega aparata sta zaklepanje tipkovnice in uporaba kode PIN. Priporočamo vam, da na otrokovem telefonu namestite samodejno zaklepanje tipkovnice in ne izklapljate kode PIN.

Dostop do erotičnih vsebin

V okviru ORTO paketov smo v Si.mobilu že poskrbeli za naslednje omejitve do dostopa vsebin za odrasle na portalu Vodafone live!:

- Uporabnikom od 16. leta je onemogočen dostop do kakršnih koli erotičnih ali pornografskih vsebin.

- Uporabniki od 16. do 18. leta lahko dostopajo le do erotičnih vsebin. Pornografske vsebine pa so dostopne le polnoletnim uporabnikom.

Kljub temu pred prvo uporabo preverite, ali lahko otrok s svojim mobilnim telefonom dostopa do vsebin za odrasle.

Previsoka poraba

Večino staršev skrbi previsoka poraba na otrokovem računu.

Zaradi neprevidnosti in neobveščenosti lahko prihaja do visokih stroškov. Še posebej skrbno nadzorujte otrokovo porabo v naslednjih situacijah:

- klici na komercialne številke 090,
- uporaba storitve POLNI,
- prenos plačljivih vsebin,
- Moneta, storitev plačevanja z mobilnim telefonom.

Osebnostno geslo

Za spremembo svojih mobilnih storitev se vam ni treba več oglasiti v Si.mobilnem centru, ampak lahko to opravite s klicem v Si.mobilov klicni center ali z uporabo storitve Si.asistent. Z osebnim geslom opravimo vašo identifikacijo in preprečimo morebitne zlorabe.

Osebnostno geslo prejmete ob podpisu naročniškega razmerja, lahko pa tudi posebej zaprosite zanj v vseh Si.mobilovih prodajnih centrih in pri izbranih pooblaščenih prodajalcih.

Že dodeljeno geslo lahko spremenite, in sicer z uporabo storitve Si.asistent.

Če geslo izgubite, se oglasite v Si.mobilnem prodajnem centru, kjer vam bomo dodelili novo geslo.

remisli

- Preden začne vaš najstnik uporabljati mobilni telefon, **preverite dostop do vsebin za odrasle** na portalu Vodafone live!.
- Ne pozabite, da je v vašem telefonu dostop do vsebin za odrasle in ostalih storitev omogočen. Zato pazite tudi na svoj telefon. Z otrokom se pogovorite o tem, da vašega telefona ne sme uporabljati brez vaše privolitve.
- Previsoko porabo na otrokovem računu lahko preprečite tako, da **blokirate dostop** do:
 - komercialnih števil 090,
 - storitve POLNI in
 - storitve plačevanja z mobilnim telefonom Moneta.

Blokade lahko opravite v Si.mobilovem klicnem centru na številki 080 40 40 40 (potrebujete osebno geslo) ali neposredno na Si.mobilovih prodajnih mestih.

- **Porabo svojega otroka lahko nadzorujete:**

- Če je vaš otrok uporabnik paketa SIMPL, se lahko naroči na brezplačno dnevno SMS obveščanje o porabi – SIMPL STANJE. Storitve lahko vklopite na Si.mobilovih prodajnih mestih ali s klicem v Si.mobilov klicni center (080 40 40 40).

- Če je vaš otrok uporabnik paketa ORTO, lahko pošljete sporočilo SMS z besedo STANJE na 9443. V brezplačnem povratnem sporočilu boste prejeli informacijo o porabi v tekočem obračunskem obdobju.
- Porabo lahko spremljate tudi na portalu Vodafone live! in s pomočjo storitve Si.asistent, za kar potrebujete osebno geslo. Geslo ste prejeli ob sklenitvi naročniškega razmerja za paket ORTO.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: **080 40 40 40**
E-verzija vodiča: **www.simobil.si/ortoodgovornistarsi**

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

3 Izključite povezavo Bluetooth

Večina mobilnih telefonov ima danes že vgrajeno povezavo Bluetooth. Ta omogoča brezžično povezovanje z elektronskimi napravami na kratki razdalji. Ker je značilnost tehnologije Bluetooth, da samodejno zazna elektronske naprave v bližini in vzpostavi povezavo z njimi, lahko nekdo zlonamerno izrabi vzpostavljeno povezavo in otroku oziroma mladostniku posreduje virus ali pornografsko, nasilno oz. katero koli drugo neprimerno vsebino.

remisli

- Razložite otroku, v katerih primerih je uporaba povezave Bluetooth primerna (na primer za telefoniranje z brezžično slušalko v avtomobilu).
- Razložite mu, zakaj je bolje, da ima povezavo Bluetooth izklopljeno (morebitni poskusi vzpostavitve stika neznancev) in mu svetujte, da jo vklopi samo, ko je to nujno (na primer, ko se poveže z računalnikom, da naredi varnostno kopijo telefonskega imenika).
- Preverite, ali ima otrok na svojem telefonu izključeno povezavo Bluetooth.

Ikona označuje, da je povezava Bluetooth vklopljena.

Previdno:

Najpogostejše nevarnosti in zlorabe

1 Kraja ali izguba mobilnega telefona

Kraja ali izguba mobilnega telefona je najpogostejša zloraba. Za uporabnika pomeni tudi najvišji potencialni strošek in grob poseg v njegovo zasebnost, saj je mobilni telefon danes vir osebnih podatkov in med drugim služi tudi kot denarnica.

remisli

- Krajo ali izgubo mobilnega telefona v **najkrajšem možnem času** prijavite Si.mobilovemu klicnemu centru na številko 080 40 40 40. Če se vam to zgodi v tujini, pokličite + 386 40 940 804. V klicnem centru bodo začasno izklopili številko.
- Svetovalec v klicnem centru bo od vas zahteval vaše **osebno geslo**, ki ste ga prejeli ob sklenitvi naročniškega razmerja, oziroma **kodo PUK**, če uporabljate predplačniški paket. Če osebnega gesla oziroma kode PUK nimate pri sebi, se o možnosti začasnega izklopa posvetujte s svetovalcem v **klicnem centru**.
- Krajo ali izgubo telefona **prijavite tudi policiji** na številko 113.
- Po tem, ko prijavite krajo ali izgubo telefona, morate v roku treh dni svojo ustno prijavo potrditi tudi **pisno**. Če pisne prijave ne bomo prejeli, vas bomo ponovno pozvali, da to storite v 10 dneh. S tem želimo preprečiti, da bi kdo drug v vašem imenu nepooblaščenno ustavil uporabo mobilnih storitev.
- Lahko zahtevate tudi **sledenje ukradenemu ali izgubljenemu telefonu**. Zahtevo lahko podate pisno na Si.mobilovih prodajnih mestih, po pošti ali po faksu skupaj z dokumenti, s katerimi dokazujete lastništvo telefona (garancijski list ali račun). Policija bo sprožila sledenje mobilnemu telefonu v vseh slovenskih mobilnih omrežjih.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: 080 40 40 40

E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortoodgovornostarsi

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

2 Vsebine za odrasle na portalu Vodafone live!

Da bi zaščitil mladoletne uporabnike mobilnih telefonov, je Si.mobil uporabnikom do 16. leta onemogočil dostop do kakršnih koli erotičnih ali pornografskih vsebin na portalu Vodafone live!. Uporabniki od 16. do 18. leta pa lahko na omenjenem portalu dostopajo le do erotičnih vsebin.

remisli

- Pogovorite se z otrokom. Četudi ima vaš otrok omejen ali celo blokiran dostop do erotičnih oziroma pornografskih vsebin na portalu Vodafone live!, lahko do tovrstnih vsebin dostopa prek telefonov odraslih ali starejših vrstnikov.
- Poudarite, da je posredovanje nasilnih in pornografskih vsebin prijateljem nadvse neprimerno.
- Ne pozabite, da lahko otrok do erotičnih in pornografskih vsebin dostopa tudi prek ponudbe drugih, zunanjih ponudnikov.

Blokada dostopa do erotičnih vsebin na portalu Vodafone live!

Dostop do erotičnih vsebin na portalu Vodafone live! lahko blokiramo na vašo zahtevo. Zadostuje klic v Si.mobilov klicni center na številko 080 40 40 40. Blokada za erotične vsebine na portalu Vodafone live! velja za vsa domača in tuja omrežja.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: 080 40 40 40

E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortoodgovornistarsi

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

MEN ŽE NE BO NOŽEN TEŽIL!

3 Nadlegovanje

Po podatkih mednarodnih raziskav je eden od štirih otrok žrtev mobilnega nadlegovanja (vir: SAFE-SI). Nadlegovanje mladih najpogosteje nastopa v naslednjih oblikah:

- grožnje v obliki sporočil SMS,
- izsiljevanje med vrstniki,
- klici z neznanih števil,
- pošiljanje fotografij ali video posnetkov, ki mlade prizadenejo ali vznemirijo.

Do nadlegovanja največkrat pride s skrite številke. Če sumite, da je vaš otrok deležen nadlegovanja, tak **klic sprejmite** (toliko, da se vzpostavi povezava – na klic ne odgovarjate) in si **zabeležite datum in uro klica**.

Da lahko govorimo o nadlegovanju, morate vsaj **štirikrat sprejeti** tak klic, da ga lahko zabeležimo na telefonski centrali in potrdimo sum nadlegovanja.

V naslednjem koraku vam bomo pomagali ustaviti

nadlegovanje, za kar morate na Si.mobilov Oddelek za preprečevanje zlorab poslati **pisno zahtevo**.

Ko prejmemo vašo vlogo, preverimo telefonsko številko klicatelja. Če je klicatelj Si.mobilov uporabnik, ga **opozorimo, da z nadlegovanjem preneha**.

Če pa je klicatelj uporabnik katerega koli drugega operaterja, vašo zahtevo posredujemo v njihovo službo za preprečevanje zlorab. V večini primerov se nadlegovanje po opozorilu operaterja preneha.

Če se nadležni klici kljub našemu posredovanju še vedno nadaljujejo, morate poslati še eno prijavo in v tem primeru lahko uporabnika **začasno izklopimo**.

Enak postopek velja, ko nadlegovanje poteka prek sporočil SMS.

Če presodite, da gre za resne grožnje, primer prijavite tudi policiji.

remisli

- Otrok naj nikoli ne odgovarja na neznani klic ali zlonamerno sporočilo, saj tako le še dodatno spodbudi nadlegovalca.
- Shrani naj številko klicatelja oziroma pošiljatelja.
- Če klic prihaja s skrite številke, naj otrok zvezo vzpostavi, vendar naj na klic ne odgovarja. Če zveza ni vzpostavljena, se klic ne zabeleži v naši telefonski centrali in ne moremo ugotoviti, kdo je klicatelj.
- Da lahko govorimo o nadlegovanju, mora otrok vsaj štirikrat prejeti tak klic.

NEKDO ME NON STOP SPEMA.
HELP PLIIIZ!

Blokada sporočil iz SMS-klubov

Na številko, s katere ste prejeli sporočilo SMS, pošljite nazaj sporočilo SMS z besedo STOP ali ODJAVA.

4 Nezaželena oglasna sporočila (angleško Spam)

Oglasna sporočila posreduje Si.mobil svojim uporabnikom na portalu Vodafone live! in kadar se uporabnik odloči prejemati oglase v sklopu opcije Minusiraj (<http://mooble.si/minusiraj/>). V obeh primerih oglasne vsebine skrbno nadziramo in preprečujemo morebitne

zlorabe. K temu nas zavezuje tudi spoštovanje oglaševalskega kodeksa.

Otroci in mladostniki naj bodo posebej previdni pri oglasnih sporočilih, ki se ne pojavljajo na portalu Vodafone live! ali v okviru opcije Minusiraj, saj tudi mobilne spletne strani prinašajo številne možnosti zlorabe otrokove pozornosti.

Posebej bodite pozorni na tako imenovane **SMS-klube**.

Nanje se lahko prijavite tudi nevede s sodelovanjem v različnih nagradnih igrah ali anketah. Kot prejemnik obvestil morate potrditi splošne pogoje, preden začnete dobivati oglasna sporočila. Bodite pozorni na to, kaj potrjujete.

Pazljivo preberite drobni tisk. Zunanji ponudnik oglasnih sporočil vas je dolžan obvestiti, kolikšna je cena posameznega promocijskega sporočila SMS.

remisli

- Otroku pojasnite, da naj svoje telefonske številke **ne vpiše v spletne obrazce**, na anketne vprašalnike ali na lističe za različne nagradne igre. Prav tako naj je ne posreduje neznanim osebam. S tem se namreč poveča možnost prejemanja neželenih oglasnih sporočil.
- **Opozorite jih na SMS-klube.** Bodite pozorni, v katere SMS-klube se otrok prijavlja in na strošek, ki je s tem povezan.

OOOPS, SPET VISOK RAČUN!

5 Visoki stroški

Ker so mladi intenzivni uporabniki mobilnega telefona, je njihova uporaba mobilnega telefona lahko povezana z visokimi stroški. Poleg pogovorov in sporočil SMS/MMS je najvišji strošek na računu najstnikov nakup glasbenih datotek, video vsebin in ozadij za mobilni telefon. Da bi preprečili potencialne zlorabe in tudi neprijetnosti ob visokih mesečnih računih, smo v Si.mobilu uvedli več varovalk, ki veljajo za vse uporabnike.

Dolžina klicev

Klici v Si.mobilovem omrežju se **samodejno zaključijo po 120 minutah**. Si.mobilov klicni center vas s klicem ali sporočilom SMS posebej opozori, če stroški na posameznem računu narastejo hitro v zelo kratkem času.

Klici na komercialne številke 090

Uporabnikom omogočamo dostop do plačljivih vsebin na komercialnih številkah 090. Da bi preprečili nepredvidene visoke stroške, smo dolžino klicev na komercialne številke 090 omejili na **največ 30 minut**. Dnevni limit klicev na komercialne številke znaša 50 evrov. Ko uporabnik doseže dnevni limit, se storitev samodejno izklopi za 24 ur. Še preden pa uporabnik doseže dnevni limit, prejme opozorilno sporočilo SMS. Klicanje iz tujine na komercialne številke 090 zaradi varnosti in morebitnih neželenih visokih stroškov ni možno, prav tako ni možno klicati na tuje komercialne številke.

Blokada komercialnih števil 090

Klice na komercialne številke 090 lahko blokirate v Si.mobilovem klicnem centru na številki 080 40 40 40 ali neposredno na Si.mobilovih prodajnih mestih. Seznam Si.mobilovih prodajnih mest: <http://www.simobil.si/sl/prodajnamesta>

Blokada storitve POLNI

Storitev POLNI lahko blokirate v Si.mobilovem klicnem centru na številki 080 40 40 40 ali neposredno na Si.mobilovih prodajnih mestih. Seznam Si.mobilovih prodajnih mest: <http://www.simobil.si/sl/prodajnamesta>

Zloraba storitve POLNI

Storitev POLNI je storitev, s katero lahko napolnite otrokov predplačniški račun brez nakupa vrednostne kartice.

To storite tako, da na številko 448 pošljete SMS z naslednjo vsebino: POLNI - višina zneska - telefonska številka prejemnika - besedilo (po želji). Primer: POLNI 7 040777666 Lepe praznike!

Priporočamo, da zaradi morebitnih zlorab blokirate storitev POLNI na otrokovem telefonu. To pomeni, da z njegovega mobilnega telefona polnitev drugih računov ne bo možna.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: 080 40 40 40
E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortodogovornistarsi

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

**MAMI, TI SI ČIST
ORTO ODGOVORNA :)**

Moneta

Čeprav je Moneta varna storitev plačevanja z mobilnim telefonom, njene zlorabe niso izključene. Si.mobil vam ponuja naslednje možnosti:

- Otroku lahko znižate dnevni limit na nekaj evrov dnevno, kar zadostuje za manjše nakupe (na avtomatih s hrano in pijačo, za mestni avtobus ipd.). S tem tudi preprečite nezaželene stroške v primeru najstniškega izsiljevanja, ko bi drugi otroci od vašega otroka zahtevali, naj za njih izvede določene nakupe.
- Lahko znižate skupni mesečni limit, ki sicer velja za vse uporabnike in znaša 50 evrov.
- Uporabo storitve Moneta lahko blokirate.

Omejitev uporabe Monete za mladoletnike lahko zahtevate le starši kot nosilci naročniškega razmerja za paket ORTO.

Si.mobilovi predplačniki Monete ne morejo uporabljati.

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: **080 40 40 40**

E-verzija vodiča: **www.simobil.si/ortoodgovornistarsi**

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

remisli

- Skupaj z otrokom določite zgornjo mejo, ki jo lahko otrok nameni nakupu ozadij, glasbenih in video vsebin.
- Opozorite ga na storitve, ki lahko zvišujejo stroške: komercialne številke 090, SMS-klubi, prenos plačljivih vsebin, gostovanje v tujini.
- Če živite na obmejnih območjih vedno uporabljajte »ročno izbiro omrežja«, saj boste tako imeli nadzor nad tem, katero omrežje uporabljate. S tem boste preprečili nenamerno gostovanje v tujini.
- Vsak mesec **preglejte mesečni račun** za mobilni telefon in se pogovorite, če je otrok kljub omejitvam presegel dogovorjeni znesek.
- Če otrok vseeno presega mesečni račun, lahko njegovo porabo omejite s paketom HALO SIMPL, kjer porabo plačujete sproti z vrednostnimi karticami HALO. Stanje na računu preverite tako, da vtipkate *448# in pritisnite klič.

6 Virusi

Najpogostejše se virusi med mobilnimi telefoni širijo prek povezave Bluetooth, sporočil SMS/MMS ter z elektronsko pošto.

remisli

- Če vaš otrok uporablja napredni mobilni telefon, vam svetujemo, da naložite **protivirusni program**. Preverite, katero programsko opremo uporablja telefon in poiščite ustrezen protivirusni program na spletu. Za pomoč pri iskanju in namestitvi protivirusnega programa se obrnite na Si.mobilov klicni center.
- Opozorite otroka, naj **ne odpira prilog neznanih pošiljateljev** in naj v svoj telefon ne namešča aplikacij neznanega izvora, saj so lahko vir okužbe.
- Preverite, ali ima otrok v svojem telefonu izklopljeno povezavo Bluetooth.

Pobudniki priročnika ORTO odgovorni starši

Re.misli

Re.misli je povabilo k ponovnemu premisleku. Zasnovan je kot ideja o odgovornem bivanju na Zemlji. Namenjen je vsem nam, ki nam ni vseeno, v kakšnem naravnem ali družbenem okolju živimo in ki se zavedamo, da šteje vsako, četudi majhno dejanje.

SAFE-SI

SAFE-SI je nacionalna točka osveščanja o varni rabi interneta za otroke in mladostnike v Sloveniji. Projekt, ki je del komunitarnega programa EU, Varnejši internet plus, izvajajo Fakulteta za družbene vede, ARNES in Zveza potrošnikov Slovenije, financirata pa ga Generalni direktorat za informacijsko družbo pri Evropski komisiji in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

www.safe.si

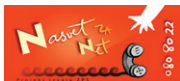

Zveza potrošnikov Slovenije

Zveza potrošnikov Slovenije

Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) je neodvisna, nepridobitna, mednarodno priznana nevladna organizacija, ki že od leta 1990 dalje informira, osvešča potrošnike ter varuje in zastopa njihove interese.

www.zps.si

Nasvet za net

Otroci in mladostniki niso izpostavljeni le nevarnosti neprimernih in škodljivih vsebin v mobilnih telefonih, ampak tudi v internetu. V okviru projekta Zveze potrošnikov Slovenije Nasvet za net se lahko otroci in mladostniki, pa tudi starši obrnete na usposobljene svetovalce po nasvet ali informacijo, kako ravnati, če naletite na neprimerne, neželene in nevarne vsebine na internetu. Pogovor s svetovalci je anonimen in zaupen. Svetovalci so vam na voljo e-naslovu info@nasvetzanet.si in na brezplačni telefonski številki 080 80 22, vsak dan med 16. in 20. uro.

www.nasvetzanet.si

Premišljeno:

Re.misli seznam za ORTO starše

Še danes:

- **Pogovorite se** z otrokom o uporabi mobilnega telefona.
- **Preverite nastavitve** na otrokovem telefonu, preden ga začne prvič uporabljati.
- **Izklopite povezavo Bluetooth** v otrokovem telefonu.
- **Bodite zgled.**

Previdno:

- **Blokada erotičnih vsebin:** 080 40 40 40 (Si.mobilov klicni center).
- **Blokada storitve POLNI:** 080 40 40 40 (Si.mobilov klicni center).
- **Blokada klicev na komercialne številke 090:** 080 40 40 40 (Si.mobilov klicni center).
- **Blokada sporočil iz SMS-klubov:** sporočilo SMS z besedo STOP ali ODJAVA pošljite nazaj na številko, s katere ste prejeli sporočilo.

Preverjanje stanja:

- Pošljite SMS s ključno besedo STANJE ali PORABA na 9443.
- Si.asistent (dostop z osebnim geslom).
- Portal Vodafone live! (dostop z osebnim geslom).

**Shranite si
v svoj mobilni telefon
naslednje ključne številke:**

Policija: 113

Si.mobilov klicni center:

080 40 40 40

Pomoč uporabnikom,

če kličete iz tujine:

+ 386 40 940 804

remisli

www.simobil.si/remisli

Si.mobilov klicni center: **080 40 40 40**

E-verzija vodiča: www.simobil.si/ortodgovornistarsi

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

PRIROČNO:

ORTO NASVETI

ZGUBU SEM MOBILCA!

Takoj pokliči Si.mobilov klicni center **080 40 40 40**.

SPET ME NEZNANEC GNJAVI PO TELEFONU!

- Takoj povej staršem.
- Nikoli ne odgovarjaj na neznani klic ali na zlonamerno sporočilo SMS.
- Shrani številko klicatelja oziroma pošiljatelja.
- Če prejmeš več klicev z neznane številke, zvezo vzpostavi in takoj nato prekini.
- Če se neprijetni klic ponovi večkrat zapovrstjo, izklopi telefon.
- Nadlegovanje in nezaželene stike po telefonu prijavi na številko **080 40 40 40**.

TA FOTKA PA RES NI KUL!

- Takoj povej staršem, če si na mobilni telefon prejel fotografijo ali posnetek, ki sta te vznemirila ali prizadela.
- Shrani številko pošiljatelja.
- Če si nezaželeno fotografijo ali posnetek prejel po povezavi Bluetooth, povezavo izključi.
- Nadlegovanje in nezaželene stike po mobilnem telefonu prijavi na številko **080 40 40 40**.

VOŽNJA Z EŃO ROKO NI ORTO VOŽNJA!

Uporaba mobilnega telefona med vožnjo s kolesom ali z avtomobilom je nevarna. Za varno vožnjo potrebuješ obe roki in bistro glavo.

Pazi nase.

ORTO

WWW.ORTO.SI

MALEPIME NI NA DILNIK